

hvor mange Grunde der end kan være til ikke at gjøre det, saa kunne jo Forholdene stille sig saa alvorlig, at man ikke skulde lade Verden forgaar, fordi man ikke vil lade en Lov gaa til 2den Behandling. Det ene Onde er jo meget større end det andet, og det er jo Tilfældet i hele Livet, at naar der foreligger flere Onde, hvoraf man skal vælge et, vælger man naturligvis det mindste. Dersom den ærede Minister altsaa skulde tage sin Død over, at Sagen ikke gaaar til 2den Behandling, vilde det være Synd at bringe ham Døden ved denne Leilighed; det vilde jeg anse for usvarligt. Men derfor har jeg ment at ville anmode den ærede Minister om at sige os rent ud og ligefrem, hvad han mente at ville have sagt med sin Udtalelse sidst; thi jeg er ikke ene om ikke at have forstaaet den, men det er gaaet flere som mig, at vi have fundet, at der laa noget Mystisk bagved, om hvilket man ikke veed, hvad det er, og vi ønske derfor Alle at faae den ærede Minister til at trække Forhængen tilside og lade os se ind i det Allerbhelligste, og se, hvad der findes.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Det ærede Medlem, som nu satte sig, har i Slutningen af sit Foredrag opgivet at tale om Enkelthederne i det nu foreliggende Lovforslag og derimod ført Diskussionen hen paa et Punkt, der upaatvilelig har større Interesse, og hvor han ønskede et Svar fra min Side. Jeg tror nu, at jeg i mit Foredrag har udtalt mig saa klart og bestemt, som man overhovedet billigt kan forlange af en Minister, thi det er jo en overordentlig nem Sag, naar man opstiller et aldeles bestemt Spørgsmaal, at sige: Jeg vil have et aldeles bestemt Svar, Ja eller Nei, og saa, naar man ikke faar det, at sige videre: Det er uklart paa Grund af Uvetydighed, fordi man ikke vil tale rent ud osv. Men ligesom det med Hensyn til det foregaaende Tidspunkt, som det ærede Medlem henviste til, netop efter min Overbevisning laa i hele Spørgsmaalets Beskaffenhed, at man umulig kunde forlange et bestemt Svar paa et saadant Spørgsmaal, fordi man ikke kan forlange, at en Minister overfor de fremtidige Forhandlinger om en Sag skulde binde sig ved et bestemt Ja til Noget, der kunde fortolkes paa en helt forskjellig Maade, saaledes forekommer det mig ogsaa forunderligt, at det ærede Medlem ikke erkjender, at der heller ikke nu kunde gives paa den Maade et bestemt Svar, saaledes som han har ønsket det, at det ikke kunde være muligt paa den Maade at drage Tæppet rent til Side, saaledes at det ærede Medlem kunde kaste sine Øine ind i det Allerbhelligste, som han udtrykte sig; dette faar han at finde sig i, thi det ligger i Tingenes Nødvendighed. Men det er vistnok tilstrækkelig tydeligt, at ikke blot jeg, men Regjeringen selv efter hele den Stilling, hvori den nødvendig

maa staa til dette Lovforslag, maa betragte en Fremgangsmaade som den, der her fra en vis Side er tilfattet, men som jeg sikkert haaber ikke vil gaa i Opfyldelse, maa ikke blot betragte den paa en saadan Maade, at den er en hidtil ukendt og uhørt Optreden over for en Regjering, en Optreden, der nødvendig vil have de allermisligste Følger for al Samvirken mellem Repræsentationen og Regjeringen, men i det Hele maa betragte en saadan Optreden fra Repræsentationens Side som havende en saa alvorlig Betydning, at det maatte tages under Overveelse, hvilket Skridt der skulde gøres fra Regjeringens Side i et saadant Tilfælde. Nu maa det ærede Medlem undskyldes, men jeg tror ikke, at nogen Regjering kan svare bestemtere, før det, hvorom der er Spørgsmaal, foreligger, og før Regjeringen har taget det under Overveelse, hvorom endelig Bestemmelse vil blive tagen af H. M. Majestæt. Det ærede Medlem maa undskyldes, at længere kan Tæppet ikke fra min Side blive trukket til Side. Dersom dette lille Indblik skulde udøve nogen Virkning paa de ærede Medlemmer, saa vilde jeg anse det for meget heldigt og ønskeligt. Jeg vilde ogsaa finde det meget forklarligt; thi det forekommer mig virkelig besynderligt, om man skulde være betagen af en saa umodstaaelig Drift til netop at negte en Sag Overgang til 2den Behandling. Det er Noget, man ikke hidtil har kjendt. Vel ser jeg, at ogsaa det ærede Medlem og end mere det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær) nære en saadan Omhu for Tingets Kræfter og deres Anvendelse, at de forlange, at vi ikke maa spille vor Tid, hvilket er et meget smukt Ønske, men jeg tror just ikke, at det her er anvendt paa rette Sted; jeg tror ikke, at man deri kan finde nogen saa overordentlig vægtfuld Grund til at gjøre dette Skridt, at negte Sagens Overgang til anden Behandling. Jeg vil derfor saa meget mere ønske, at dette ikke vil ske, som jeg ingenlunde deler det ærede Medlems Forestilling, som han udtalte med en saa stor Styrtte — jeg skal vel vogte mig for at bruge noget latinisk Ord — med en saa afgjort Bestemtthed, nemlig, at længere end til anden Behandling vilde Sagen ikke gaa, det var vist. Ja, det kan jo være muligt; men jeg tillader mig dog at tro, at det var muligt, at den gik længere. Dette er ikke utanteligt, og det kan mulig ikke ved en Samvirken mellem det ærede Medlem og mig. Vi have jo staaet tidligere sammen og virket saaledes, at det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær) var mere forbittet paa det ærede Medlem end paa mig netop paa Grund af hans store Forsønlighed, og det var netop i Prestelønningsagen, som det ærede Medlem oftere er kommet tilbage til. Vi vare der nær ved at være fuldstændig enige, da den ulykkelige Begivenhed indtræffer, at det ærede Medlem kommer paa Reise og der erfarer, at Meningen hos Folket er en ganske anden end hans, ellers havde vi været meget nær ved at